

OPINIONS

Nº 81 - Any 2016

Un record per als absents

No fa gaire el calendari ha marcat el dos de novembre, dia dedicat als difunts. Hi ha un poema d'en Martí i Pol, que he trobat adient per aquesta data, el qual, transcrit tot seguit:

*<<Tants de records de tu se m'acumulen
que ni deixen espai a la tristesa
i et visc intensament sense tenir-te.*

*Te'm fas present en les petites coses
i és en elles que penso i que t'evoco,
segur com mai que l'única esperança
de sobreviure és estimar amb prou força.*

*No tornaràs mai més, però perdures
en les coses i en mi de tal manera
que em costa imaginar-te absent per sempre.>>*

Un poema preciós que, amb pocs versets, expressa un gran sentiment d'amor per algú absent que segueix en el nostre cor.

Hi ha persones que ja no hi són, però, de les quals, guardem un gran record: els pares; algun germà; padrins; familiars; el company de molts anys; un amic; i, malauradament algun fill. Records grats i altres no tant, que, en aquestes dates s'accentuen.

Una d'aquestes persones que encara evoco amb tendresa va ser...

L' Israel

¿Qui va ser l' Israel?

Doncs un jove que va arribar a la meva vida per casualitat; va morir als 39 anys el 18 de novembre del 2015 i va aportar molta mansuetud a la meva ànima.

Va ser un nen i un jove sense dificultats fins els... ningú em va saber dir l'edat en que havia començat el seu calvari.

Quan el vaig conèixer era ingressat al centre de discapacitats de la Llar Santa Anna, al Castell del Remei (Lleida). Un lloc on anava amb altres voluntàries algun dissabte per ajudar a pelar patates, cebes, preparar amanides i, alhora, haver de sentir alguna que altra xafarderia.

Malgrat el que feia era molt digne, no omplia el meu esperit, i, vaig comunicar al centre, el desig d'estar en contacte directe amb algun dels nois residents.

Passats dies, em van respondre que la meva petició havia estat acceptada i, d'aquesta manera, va començar el meu contacte amb l' Israel.

Patia des de feia anys una malaltia neurològica degenerativa. No tenia pares ni familiars i per mediació d'una assistenta social havia arribat al centre quasi esquelètic; amb una infecció bucal, tan greu, que li havien hagut de treure tota la dentadura; el reflexe d'empassar qualsevol cosa sòlida era inexistent, fins i tot, a vegades s'ennuegava en deglutir la saliva i, no parlava, només, de quan en quan, emetia algun so gutural.

Ocupava un dels tres llits articulats que hi havia en una habitació composta per; una tauleta de nit, un armari, una llum al sostre de tres braços amb una bombeta en cada extrem i un finestral des d'on es veia una gran esplanada plena de vinyes.

El primer contacte va ser decebedor. El jove estava postrat al llit i, durant l'estona que vaig ser amb ell, ni tant sols em va mirar.

Era molt maco de fisonomia i deuria ser de gran alçada doncs, malgrat tenir les cames rígides i en posició fetal, ocupava la llargada del llit; el cabell molt abundant era negre i, els ulls, grossos i foscos, expressaven quasi sempre buidor. Amb dificultat bellugava el cap i, el braç esquerre juntament amb la mà eren totalment atrofiats; el dret, tenia una lleugera mobilitat i la mà, que era tancada i garrotada, acabada amb uns dits llargs i prims. Duia una vàlvula a l'alçada de l'estomac per on, a hores determinades, injectaven els nutrients que li servien d'aliment i també portava una sonda uretral i bolquers.

Durant un temps no em va fer ni cas. Li parlava, explicava contes, cantava... Res de res, com si no hi fos.

Però... un dia, al voltant de Nadal, se'm va ocórrer cantar-li una nadala en castellà i... em va mirar amb ulls de sorpresa que va acompanyar amb un esclat molt sorollós de joia, cosa que em va fer suposar coneixia la nadala i que, probablement, no entenia el català perquè deuria haver estat educat en castellà. Des d'aleshores em vaig comunicar amb ell en aquest idioma i tot va anar canviant.

A continuació, descriu alguns moments que varem estar en contacte i que resten en la meva memòria:

** Quan arribava, et demoraves segons en identificar-me, però, de seguida, reies d'aquella manera tan peculiar que el meu cor se sobreexia de satisfacció en veure que em reconeixies.

Varen ser sis anys en que els dissabtes anava a veure't, i, a part de parlar-te i cantar, fèiem un dibuixet cada dia que érem junts. Trigàvem estona, doncs amb prou feines passaven els colors per dins la teva mà, però, vam anar omplint la paret de darrera el capçal del teu llit amb quartilles plenes de flors, sols, llunes, muntanyes, petits ninotets, inclús motius de dates assenyalades, i, malgrat l' impediment que tenies en girar el cap, t'havia atrapat en moltes ocasions mirant-los.

A vegades, et trobava dormint amb una gran placidesa i em quedava una estona per si et despertaves... Deixava que poguessis somiar que eres un gran intel·lectual; que practicaves un esport; que tocaves un instrument; que formaves part d'un cor, o que ballaves claqué... Ves a saber què t'hagués agradat arribar a ser o practicar.

Mentre deixava que somiessis, la meva ment reflexionava buscant si havia una part positiva en el que t'estava passant...

L'única que vaig trobar va ser que, la mancança física i potser emocional que originava una frontera entre tu i la resta d'un món (que, val a dir, entre tots estem fent cada dia més injust), permetia mantenir-te al marge de conflictes, odis, egoismes, vileses, corrupcions... La teva vida es desenvolupava dia a dia dins una rutina en la que no et faltava ni afecte, ni atenció mèdica de qui, a diari, tenia cura de tu.

¿Què hauria passat si no haguessis tingut la sort d'anar a parar al lloc on feia anys era casa teva, i, quins et voltaven, la teva família? Ben segur la resposta podria ser aclaparadorament negativa.

En alguna ocasió t'havia vist plorar i amb el cor encongint et preguntava ¿per què plores? Mai havies respost i, em quedava el dubte, si era per un dolor físic o perquè senties algun tipus de soledat de la que, en un moment o altre, ningú se'n escapa.

A vegades, et parlava de coses personals: sentiments, angoixes, alegries... i, em miraves amb atenció com si en algun petit racó de la teva ment entenguessis el que et deia. Eren moments en que semblava que les nostres ànimes es comunicaven.

I així anaven passant setmanes i anys fins que es van produir canvis...

Van creure convenient posar-te en una cadira de rodes, adaptada a la teva anatomia, per dur-te a una sala on altres nois, també discapacitats, passaven l'estona.

Cada vegada que et treien del llit ploraves amb grans singlots, potser degut a que després de tants anys ajagut, el llit et donava seguretat. Però, segons els entesos, el contacte amb altres nois (malgrat en moltes ocasions rebies esgarrapades, estirades de cabells i no podies defensar-te), t'anava bé per fer "convivència".

Quantes vegades veient la teva cara amb mostres del que t'havia fet algun noi, m'havia preguntat de què servia una "convivència" que només et feia patir.

Per sort, aquest anar i tornar de la teva habitació només es produïa de dilluns a divendres i, els dissabtes, podíem seguir dibuixant.

En aquestes, va arribar un nou "Germà franciscà" com a responsable del centre, amb noves maneres de pensar i amb normes molt estrictes en quant a demostracions afectives.

Durant tres setmanes no vaig poder veure't, doncs, el dissabte, també s'havia afegit als dies de "convivència".

Vaig voler esbrinar si era una manera sorneguera perquè no tingués més contacte amb tu, però, ningú va saber donar-me una resposta concreta, només, arronsant l'espatlla, em deien... són "noves normes".

Esperant impacient, em comunicuessin si les "noves normes" incloïen que no poguéssim dibuixar més, vaig rebre una fatídica trucada. Em van notificar que... havies deixat de patir.

La primera reacció va ser de sorpresa i tristes, però, després, vaig pensar que era el millor que et podia haver passat. S'havia acabat el teu sofriment. La mort tan incomprensible com a certa t'havia fet un favor.

I va arribar el moment del comiat.

El taüt on reposaves era destapat i vaig dipositar unes roses al damunt del teu pit (diuen que l'aroma de les flors ajuda a l'ànima a fer el camí més plaent per arribar el més enllà). Estaves guapíssim, amb les cames estirades i amb camisa blanca (sempre t'havia vist en pijama). Els ulls no eren del tot tancats, donava la impressió que t'havies de despertar, i, la boca, esbossava un somriure. Vas infondre'm tanta tendresa, que et vaig acariciar la mà que tant havia dibuixat.

Al demanar permís per dedicar-te unes paraules, després de finalitzada la pregària per les teves despulles a la capella de la residència, em van fer saber que les "noves normes", ho prohibien.

El franciscà superior i poques persones més, et vàrem acompanyar fins el lloc on havies de reposar per sempre i... et vaig cantar una cançó com a comiat. Ningú m'ho podia impedir, doncs érem en el lloc on no hi ha "normes" que prohibeixin fer demostracions d'estima.

Com a record, van tenir la gentilesa de donar-me totes les quartilles amb els dibuixets que havíem fet junts. Dibuixets que en arribar a casa vaig cremar a la llar de foc, un per un, mentre demanava al "Tot poderós" t'hagués acollit en el seu sí després de donar-te una gran abraçada tot dient... ¡¡Ben arribat Israel!!

Ben segur el fum que va ocasionar la cremada, en enlairar-se cap el cel era de color blanc, com la blancor de la teva ànima.

Del teu pas per aquest món només quedarà un registre en algun llibre, però, per a mi, sempre restaràs en el meu record i en un bocí del meu cor. **

Epíleg:

Alguna vegada, he sentit dir en una prèdica que "Déu ens ha fet lliures". Es deuen referir que ha fet lliures a uns quants, doncs, només cal anar a qualsevol centre que acull a persones discapacitades i veure, sense subterfugis, on és la llibertat d'aquestes persones.

¿Quin valor té aquesta frase davant una veritat tan evident?

Malgrat sembla que es pot accedir a la veritat després d'un raonament. Personalment i posant tot l' intent per arribar al fons d'aquestes paraules, només he trobat una "desraó" en ser expressades amb tanta lleugeresa i, una gran falta de respecte cap un col·lectiu de persones, les quals, es mereixen tota la nostra estima i atenció.

No vull acabar aquest escrit sense fer palès la gran admiració que sento per quins estan en contacte diari, somriuen, tenen mostres d'afecte i es preocupen pel benestar d'uns "eterns nens", que donen tot el que posseeixen... La seva tendresa.

Maria Mercè Usón